

5. Вербіцька М.В., Семенюк В.О. Межі адміністративної юрисдикції: спірні питання. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 3. С. 200-203. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/50.pdf
6. Кодекс адміністративного судочинства України, Закон від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст. 446.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
7. Мартиновський В. В. Проблема класифікації адміністративно-юрисдикційних проваджень. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Випуск 24. 2012. С. 85-91.
8. Авер'янов В.Б. Питання адміністративної реформи у змісті. Загальної концепції державно-правової реформи. Державно-правова реформа в Україні : тези матеріалів наук.-практ. конф. К., 1997. С. 193-195.
9. Петришина М.Д. Сутність юрисдикції адміністративного суду. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2017. № 29. Том 1.
10. Апаров А.М. Поняття і особливості адміністративної юрисдикції. Європейські перспективи. 2013. № 10. С. 76–80.

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ: ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТЬ

Павлюк І. Ю.

суддя Північно-західного апеляційного господарського суду

м. Рівне, Україна

Правові основи організаційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності господарських судів, що відповідають стандартам сучасної правової держави і сприяють ефективному функціонуванню судової системи в цілому, є найважливішою гарантією статусу суддів і якісного здійснення правосуддя, зокрема в господарських судах. За умови всебічного дотримання принципів організаційного забезпечення функціонування господарських судів ефективно та комплексно реалізується процедура господарського судочинства.

Теоретичне обґрунтування організаційного забезпечення судів є актуальним на сьогодні, враховуючи черговий виток судової реформи в Україні та потребує нових наукових пошуків. Окрім того, варто зазначити, що організаційне забезпечення діяльності судів в Україні, зокрема господарських, сучасними науковцями корелюється з такими юридичними термінами як «організаційне забезпечення»,

«судове управління», «організаційне управління», «організаційне керівництво». Суперечливі підходи щодо термінологічного апарату у контексті тематики дослідження обґрунтовує доцільність виключення хибних ототожнень та узагальнень. Тож, необхідність удосконалення теоретичного базису щодо організаційного забезпечення діяльності господарських судів в Україні та малодослідженість цієї проблематики обґрунтовує актуальність представленого дослідження.

Теоретичною базою дослідження стали праці науковців щодо діяльності господарських судів України, таких як: В. Авер'янов, О. Бандурка, Ю. Битяк, А. Венедиктов, В. Колпаков, В. Копейчиков, Р. Куйбіда, Д. Лук'янець, С. Петков, М. Савченко, Є. Харитонов, Ю. Якимов. Власне проблематиці організаційного забезпечення діяльності господарських судів присвячені дослідження М. Баженова, О. Безпалової, С. Бутирського, М. Козюбри, В. Кравчука, О. Світличного, В. Сіренко, С. Степанова та інших. Поряд із цим, проблематика наукового дослідження потребує встановлення більш конкретного системного бачення щодо правових засад організаційного забезпечення діяльності господарських судів в умовах сьогодення.

Як вже було зазначено, дефініції досліджуваного інституту вважаються спірними, серед інших особливий науковий інтерес викликають такі: «організаційне забезпечення», «організаційне керівництво», «судове управління».

Починаючи сутнісний аналіз поняття «організаційне забезпечення», необхідно розтлумачити значення його основних елементів. Відтак, зазначимо, що в Академічному тлумачному словнику української мови, організація розуміються дії спрямовані на здійснення певних заходів відповідного призначення, їх розробка, підготовка і проведення; чітке налагодження, належне впорядкування [4]. У свою чергу, «забезпечення» співвідноситься з такими словниковими значеннями як надання достатніх матеріальних засобів; створення надійних умов для здійснення чого-небудь; наданням гарантій [5]. Відповідно загальну дефініцію «організаційне забезпечення» можемо розуміти як здійснення заходів підготовки та створення необхідних умов, а також надання відповідних засобів та гарантій суб'єкту з визначеною метою.

Взявши за основу встановлене визначення, у ході дослідження опрацьовано також підходи вітчизняних науковців. Варіанти тлумачення вказаних дефініцій є відмінними між собою. Відтак, М.М. Єрмошенко розуміє організаційне забезпечення як створення всіх необхідних умов для нормального функціонування, забезпечення kadpовими, фінансовими, матеріально-технічними та іншими ресурсами, спрямованих на створення умов для здійснення діяльності [2, с. 62]. Відмітимо, що у такому підході до розуміння дефініції використано процесуальний підхід і наголошено на окремих напрямках забезпечення діяльності.

Повертаючись до тематики дослідження, також розглянуто наукове бачення Д. Приймаченко, відповідно до якого організаційне забезпечення судів охоплює адміністративні, фінансові, інформаційні, організаційні та матеріально-технічні заходи. Можемо зазначити, що науковець вказує загалом на заходи не процесуального характеру впливу та мають на меті створення й підтримку відповідних умов, необхідних для діяльності органів державної влади [3]. У нашому ж випадку, доцільно відмітити, що вказана процедура, а саме організаційне забезпечення судів, спрямовується на встановлення відповідних умов для ефективного функціонування господарськими судами.

У свою чергу, В. Андреева узагальнює поняття «організаційне забезпечення» як положення, інструкції, накази, кваліфікаційні вимоги та інші документи, що регламентують організаційну структуру роботи системи і їх взаємодію з комплексом засобів системи [1, с. 78]. Тож, корелюючи дане визначення у площину нашого дослідження, необхідно говорити про організаційне забезпечення господарських судів також як про комплекс нормативно-правових актів, що встановлюють правові засади функціонування системи господарських судів, їх організаційної структури та внутрішньої взаємодії встановлених засобів системи.

Що стосується терміну «організаційне керівництво», то зауважимо його етимологічне походження від англійського словосполучення «organizational governance», яке відображає цілісний підхід, що охоплює процеси, стандарти, правила та практики, яких дотримується організація. Організаційне керівництво координує діями та адмініструванням, етикою, управлінням ризиками, дотриманням вимог тощо [7]. Таким чином, підкреслимо більш широке значення цього поняття у співвідношенні з категорією організаційного забезпечення. Окрім того, термін «організаційне керівництво» більш доцільно використовувати у площині бізнес-менеджменту, аніж стосовно органів державної влади. Зокрема, пояснюється це чіткою регламентацією організаційного забезпечення національним законодавством, у той час як «організаційне керівництво» часто корелюється з актами міжнародного характеру [7].

Більш вузькою та інтерпольованою у національному законодавстві є категорія «організаційного керівництва судами», що власне А. Стрижак розуміє як діяльність керівника (голови) певного судового органу, яка передбачає підготовку умов, спрямування роботи суддів як носіїв судової влади щодо своєчасного, повного і всебічного розгляду кожної справи, що знаходиться на розгляді у відповідному судовому органі і не передбачає надання їм вказівок за суттю порушених спірних питань і порядку застосування норм матеріального і процесуального права [6, с. 28]. Однак, на нашу думку, така категорія є вужчою від «організаційного забезпечення суду» та охоплює лише окремий

напрямок діяльності та завдань конкретних суб'єктів, а саме голів суду щодо управління конкретним судовим органом.

Поряд з тим, більш широке значення має дефініція «судове управління», яка використовується сьогодні вітчизняними правознавцями з метою охоплення процесів державного управління в галузі правосуддя. Тобто, судове управління має комплексний характер і стосується діяльності щодо організаційного керівництва судами, а також організаційного забезпечення судів та реалізацією окремими суб'єктами державної влади установчої функції у сфері правосуддя [6, с. 29].

Тож, вивчені підходи до розуміння організаційного забезпечення судів, а також його відмежування від категорій, що хибно ототожнюють, дають можливість на основі вищезазначеного сформулювати авторське визначення поняття організаційного забезпечення господарських судів. Таким чином, організаційне забезпечення господарських судів визначимо як різновид судового управління, який реалізується уповноваженими суб'єктами (судьями, іншими органами державної влади та їх посадовими особами у порядку та встановлених законодавством межах), та полягає у забезпеченні різного роду ресурсами (адміністративного, фінансового, інформаційного, кадрового, матеріально-технічного характеру), які спрямовуються на створення повноцінних умов для діяльності органів судової влади та є необхідними для ефективного здійснення правосуддя.

Література:

1. Андреева В.И. Организационное обеспечение работы с кадровой документацией. *Справочник кадровика*. 2009. № 03. С. 77–85.
2. Єрмошенко М.М. Розвиток промисловості на інвестиційно-інноваційних засадах. Організаційно-економічні аспекти інноваційного оновлення національної економіки : колективна наукова монографія. Розділ. 2.1. К. : НАУ, 2008. С. 60–77.
3. Приймаченко Д. В., Ігонін Р. В. Співвідношення понять «організаційне забезпечення судів», «організаційне управління в судах» та «судове управління». *Слово Національної школи суддів України*. 2013. № 1 (2). С. 57-66.
4. Словник української мови: в 11 томах. Том 3, 1972. С. 18. URL: <http://sum.in.ua/s/zabezpechuvaty>
5. Словник української мови: в 11 томах. Том 5, 1974. С. 740. URL: <http://sum.in.ua/s/orghanizovuvaty>
6. Стрижак А. Судове управління в Україні. Теоретичні основи і правове регулювання. Ужгород : Патент, 2004. 120 с.

7. Blackman T. A Practical Approach to Organizational Governance. *Business Process Management*. 2020. № 3. URL: <https://thoughtlogic.com/2020/03/24/organizational-governance>

ЩОДО ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМІСІЇ З РЕГУЛЮВАННЯ АЗАРТНИХ ІГОР ТА ЛОТЕРЕЙ

Профатіло К. В.

аспірант

Харківського національного університету внутрішніх справ

м. Харків, Україна

Необхідною складовою належної організації та діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей вистає розгорнуте й узгоджене адміністративно-правове регулювання її статусу, яке наразі перебуває на етапі свого формування. При цьому, в основу правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей має покладатись все ще відсутнє цілісне розуміння його природи й сутності, цілей, предмету та методів, що сприятиме ефективності реалізації такого адміністративного законодавства. З огляду на це нами й вбачається актуальним питання характеристики ознак, предмету, методів і сутності адміністративно-правового регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

Передусім, відмітимо, що адміністративно-правове регулювання діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей є різновидом правового регулювання, що вирізняється власним предметом і методами. Разом із тим, у літературі питання сутності адміністративно-правового регулювання все ще залишається остаточно невизначеним. Так, у теорії права під правовим регулюванням розуміється здійснюваний за допомогою юридичних засобів процес упорядкування відносин з метою забезпечення певної сукупності соціальних інтересів, які вимагають правового гарантування [1, с. 207, 208]. Водночас С.С. Алексєєв у своїй дефініції правового регулювання додатково вказує на системність та види означених правових засобів результативного, нормативно-організаційного впливу, а також на його спрямованість не тільки на упорядкування, але й на охорону та розвиток суспільних відносин [2, с. 289].